

J E L E N K Ö R.

102. szám

Pest, szombat. December 22dikén.

1832

Foglalat: Magyarország (Dietai hírek. Kinevezés. Nyilatkozás a' m. Tudós-társaság részéről. Zólyomi tisztikar). Anglia (a' Sun-Elegyhírei. Diplomatai közlemények a' belga-hollandi ügy felett nov. 9—14. Portugal). Franciaország (Journal des Débats hírei. Moniteur rövid tudósítása). Németország. Belgium (a' király, 's a' ministerium ostromi hírek december 6-, 7-, 8- 's 9dikéről. Chassé harmadik levele, gróf Gérard válaszával. Oppositio nyilatkozása). Dánia. Legujabb. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Cs. kir. főherczeg nádor Ó Fensége Bécsből f. h. 14ikén érkezett vissza Pozsonyba. 16ikán, mint az országgyűlésre jelenésnek törvényesen tüzött három napja elsőjén, már folytak az udvarlások 's bizomány-levelek áltadási. Ugyanaz nap délután érkezett meg Reviczky Ádám gróf udv. főkanczellár ó exja is. Ó Felsége jövetele napját 18ikán még, mikor e' tudósítások keltek, nem tudták. 17ike estvejen 5 órakor a' Karok és Rendek előleges tanácskozásra gyűltek a' megyeházhoz egybe. 14ike estvejen, mivel az idő keményre kezdé változni, a' hidat újra kiszedték.

Apostoli királyunk nov. 28ikán költ legfensőbb határozata szerint a' győri káptalanban Sághy János kánonokot komáromi, Feltinger István kánonokot pápai főesperessé, Kerner Antal kánonokot pedig iskolás kánonokká; — továbbá dec. 3iki legmagasb rendelése szerint Lokcsánszky Pál főesperest és nagy-kéri plebanust, Hollósy Ignác főesperest és nyerges-ujfalvi plebanust a' pozsonyi coll. káptalan kánonokivá méltóztatott kegyelmesséu kinevezni.

N y i l a t k o z t a t á s

a' magyar tudós társaság' részéről.

TT. Básthly József urnak illy című munkájáról: „Magyarok emléke“ szöllő előfizetési nyomtatott jelentéséből, egy példány következő sorokkal aláírva: *Feó Tiszt Öspörös Meritzay Antal Urtul ugymint előfizetés fejben 5 fr. az az öt forint pengő p. e' mainapon felvettem. Költ HM Vásárhely 4dik Xben 1832 Deákfaray Deák Theodor m. k. Ez T. T. Magy. T. megnatalmazotja*, olly hiteles előadás mellett jutván egy tisztelt Vármegeből a' magyar tudós társaság' eleibe, hogy e' betüket: *T. T. Magy. T.* így magyarázták:

Tek. Tudós Magyar Társaság, mivel talán ugy magyarázni lehet is; erre itt hivatalosan a' m. t. társaság' nevében, ez a' nyilatkozatás: Deák Theodor ur, aláírását így érthette: *Ex t. t. magyar tudós u. m. Básthly József, meghatalmazottja*, mert ezen urat, a' magyar tudós társaság' semmire se hatalmazta fel. Külömben is, a' m. t. társaság' nevében, hivatalos jelentéseinel 's a' magyar helyes írás és szóragsztás' szabályainál, egyé, még semmi ki nem jöhetett; semmiféle tárgyú írás' szerkeztetésébe, stylusába, kiadázába, melly külön Irónak, tulajdonosnak neve alatt külön kelt ki sajtóból, a' magyar tudós társaságnak befolyása nem is volt. A' mit a' társaság kiad, arról mindenkor titoknoki hiradás fog szöllani.

Ezzel minden félreértés elenyészhetik. December 17ikén 1832.

Döbrentei Gábor m. k.

Titoknok.

T. Zólyom megye uj tiszti kara igazítva: másod alispán Beniczky Ágoston; második aljegyző Ruttkay István, tiszteletbeli aljegyzők Bendik Lajos, egyszersmind levéltárnok, és Holecz Péter; számvevő Bezegh Pál; — alsó járásbeli tiszteletbeli alszolgabíró Bezegh Péter; esküttek Bory Ferencz és Rakovszky Berta; tiszteletbeli eskütt Szuhay József; — rendes orvos Dragonszky Ádám; — földmérő Mihálko György, tiszt. Muskuly Gábor; seborvosok Ficzeley János, Fricz Antal, Pericht Antal, Lepáček Mátyás.

A N G L I A.

A' Brüsseliek, ugy mond a' Sun, különböző véleményel vannak a' felett, meddig fog még Antwerp ostroma hihetőleg tartani, némellyek szerint marsal Gérard azt mondotta volna, hogy ha a' sellegvár jól védetik, (mit Chasséról fel lehet tenni) hat

hétig állhat ellen; más franczia tisztok két hét alatt is meg akarják azt hódíthatni. — Az udvarunknál (az angol udvarnál) lévő orosz és porosz követek folyvást azt beszélék, hogy míg a' Francziák szoroson megtartják a' feltételeket, mellyek alatt nekik a' Belgiumba lépés megengedteték, mind addig nem fog a' hollandi király egyik hatalmasságtól sem segítetni. De hiszem mennyi eshetik az ostrom lefolytában olyas, mi a' beelegyedésnek ürügyül szolgálhat! — A' mi cabinetünk már is igen nyughatatlan a' dolgok menete felett; lord Palmerston soha sem hitte volna, hogy a' hollandi király mind végig macskodik. —

December 4dikén egy orosz tisztt érkezett Londonba, ki nov. 21kén hagyá el Pétervárat 's mint hallik, fontos irományokat hoz a' kormányhoz. — Török követ (a' bécsi udvarnál) Maurojeni ur a' külügyek hivatalában lord Palmerstonnal értekezett dec. 5kén. — A' dublini ujság jelenti Irlandból, hogy a' kilkenyi grófság végre a' nyilvános béke iránt hozott acta hatása alá helyeztetett. Azt kell hinnünk Irlandból jövő híreink szerint — mond erre a' Globe — hogy ez a' rendszabás nem sokára a' többire is ki fog terjesztetni. Irland mostani állapotja publicum scandalum. — A' fővárosban erősen rebesgeték, hogy Irland kormányában marquis Angleseat herczeg Richmond, Stanley urat pedig Hobhouse ur fogják felváltani. — A' Standard szerint tetemes egyenetlenség ütött ki az angol ministeriumban a' holland-franczia háboru felett. Lord Grey és Brougham azonban egyértelműek. — Ugyane' tárgy miatt tetemes summákat vesztett sok angol, ki arra fogadott, hogy az Antwerp elleni expeditionál egy álgylövés sem esik. —

Az allg. Zeitung, mint mondja hiteles kutfőből, a' következő irományokat közli, mellyek az angol cabinet 's hollandi meghatalmazott között november 9kétől 14keig a' belga ügy felett folytak: I. A' hollandi meghatalmazott memorandumja lord Greyhez nov. 9kéről, a' berlini cabinettől ajánlott egyezés-javaslatokkal együtt. A' memorandum szerint ezek (a' berlini javaslatok) vétetnének

a' Belgium és Hollandia 's ismét Hollandia 's az öt udvar közt kötendő tractatusok alapjául. Az elsőre nézve megegyez a' hollandi udvar, hogy a' transitokereskedés Limburgon keresztül semmi újabb vám-emelés által ne terheltessék, a' Schelde-vám pedig, mellyet a' conferentia tonnájától 3 forintban sokallott, alább szállíttassék. Ez a' két pont levén az utóbb fenforgott akadály, reményli a' hollandi meghatalmazott, hogy udvara most ezekben is engedvén, az idézett tractatus el fog fogadtatni. A' hollandi király és az öt udvar között kötendő tractatusra csak azt jegyzi meg Nyevelt ur, hogy ez különben sem volt soha nehézség tárgya, 's most sem leend, mihelyt az előbbi el lesz fogadva, — II. Lord Grey válasza Downing-Street-ből nov. 11kén 1832. — Lord Grey, ugy mond e' válasz, sietett a' mult pénteken báró Zuylen van Nyevelt ur által nála hagyott irományokat a' cabinetnek előterjesztetni, 's ezennel tudósítja Ó Exceját, hogy Ó Felsége (az angol király) kormánya ugy vélekedik, hogy ezen irományok nem alkalmasok a' belga és hollandi kormány között olly rég óta fenforgó kérdések hamar és kielégítő elintéztetésüket eszközölni. Báró Zuylen mostani ajánlata ugyan méltányabb feltételekhez látszik közeledni, mint a' millyekkel eddig a' hollandi kormány kínálkozott; de valójában nem foglal magában egyebet, mint hogy a' porosz követ által Haagában benyújtott ajánlatot további alkudozások basisául elfogadja, melly ajánlattal azonban némelly feltételekre nézve nem egyez meg, 's maga ez a' porosz javaslat is ollyan, hogy némelly pontjai, szorosabb vizsgálat alá vétetvén, egyenes ellenkezést, mások ismét újabb kétségeket 's vitatgatást támasztanak. E' szerint a' hollandi követ ezen új ajánlatában semmi sem látszik bizonyosnak, csak a' halasztás, mellyet a' dolgok mostani állapotja, 's jelesül az angol és franczia kormányok által Belgium iránti köteleztetésöknél fogvást már megkezdett 's való biztosítás nélkül többé fel nem függeszthető lépést többé meg nem tűrnek. Ennél fogvást lord Grey háro Zuylen van Nyevelt urnak most is csak azt mondhatja, a' mit már sze-

mélyes
i. az a
ségek
tekint
mulha
Zuylen
My lor
fájdal
nak e
mély
vonak
az én
vaslat
hiszi,
zonyo
Excáj
melly
valób
véli,
jabb a
elő.
a' tr
tracta
haner
leend
hassé
volt
kifej
olly
zette
kezés
köve
nom
melly
se m
gyak
laszt
de-k
hogy
és e
varo
járó
nak
mit
Csak
táro
Belg
nyil

mélyesen volt mondani szerencséje, hogy t. i. az antwerpi fellegrvár 's hozzá tartozó erősegek áltadatását a' jelen pillanatban úgy kell tekinteni, mint minden további alkudozás mulhatatlan előzőjét (praeliminar). — III. Van Zuylen válasza. London, nov. 12kén 1832. Mylord! könnyen el fogja hinni Excád azon fájdalmas benyomást, mellyel reám Excádnak e' hónap 11ki levele hatott, 's mellyből mély sajnálkozással értettem az angol cabinet vonakodását, a' két ország közötti tractatust az én irott nyilatkozásim mellé kapcsolt javaslat szerint azonnal megkötni. Excád úgy hiszi, hogy az én ajánlatimban semmisen bizonyos, csak az új halogatás. Megengedi Excád, hogy e' vádat kétség alá vegyem, melly ha alapos, a' mostani kétes pillanatban valóban igen komoly volna. — Excád úgy véli, hogy én a' berlini cabinet ajánlatát újabb alkudozások basisául vevém 's adám elő. De, bocsánat Mylord, én azt világosan a' tractatus basisának mondom, melly tractatus ne újabb alkudozások tárgyát tegye hanem ha minden illető fél egyiránt buzgó leend véghez hajtásában, 24 óra alatt aláírat-hassék. Ugy látszik Mylord, hogy lehetetlen volt magamat nyiltabban 's világosabban kifejeznem. A' berlini cabinet, különben olly teljes javaslatán, néhány pontot bevégzetlen hagyta, mellyeket néhány órányi értekezés könnyen betölthetett volna 's mellyeket következőleg nem illett magamnak határoznom el; de ha az időt nem tekintjük is, mellyet akármelly szerződésnek szerkeztetése materialiter megkiván, ugyan mik a' tárgyak, Mylord, mellyek részünkről újabb halasztást 's idővesztést okozhatnak? A' Schelde-kérdés talán? De hiszem tudja Mylord, hogy mióta az angol cabinet e' tárgyat britt és europai érdekű kérdéssé tevée, az én udvarom, ámbár csodálkozva: hogy a' közbenjárók ön érdekeik felett intéznek, — hajlónak nyilatkozatá magát mindent elfogadni, mit a' berlini udvar e' pontra nézve javalt. Csak a' vám-mennyiséget kelle még meghatározni, mellyet mi tonnájától 3 forintra (a' Belgák egyre) tevénk. Mylord ezt oct. 27ki nyilatkozásában sokallotta, 's én, a' britt ca-

binet fejének fontos megegyezését megnyer-
ve hajtván, mindent elkövettem, udvarom-
tól a' nevezett mennyiség mérsékletét meg-
nyerni, a' mire midőn csakhamar azután meg-
levék hatalmazva, úgy hittem mindent esz-
közleni ki, ezt Excádnak e' hónap 9ki iratom-
ban jelenthetvén. Szint így van a' dolog a'
limburgi transitokereskedésre nézve, melly
iránt szinte meglevék hatalmazva, teljes meg-
nyugtató adni a' felett, hogy a' kereske-
dést részünkről a' tarifának emelése soha nem
fogja terhelni. — 'S a' dolgok illy állapotjában
veti Anglia, mellyet én gyermekkorom-
tól óta a' mi leghivebb frigyesünknek tekin-
ték, a' béke munkáját vissza, 's csak egy
francia fegyveres beelegyedés resultatumi ut-
tán akarja azt ismét elővenni?! Olly helyeket
's erőseket, mellyeket a' támadás (in-
surrectio) még el nem foglalt, 's mellyek kö-
vetkezőleg törvényes urok hatalmában ma-
radtak, akarnak ettől erőszakkal elvenni a'
tractatus aláíratása előtt, melly egye-
dül képes ezen áltadatást szentesíteni (san-
ctionalni)?! — Ez a' resultatum Mylord, va-
lóban siralmas, de engem legalább azon meg-
győződés vigasztal, hogy én annak elhárítá-
sára magas uralkodóm nevében mindent kész
valék feláldozni azon szabad nemzet becsüle-
tén, függetlenségén 's főuri jusain kívül, melly-
nek érdekeit védelmezem. Fogadja el Ex-
cád.. 's a' t. B. Van Zuylen van Nyevelt.
(Folytatjuk.)

Hg Talleyrandnak 's gróf Funchalnak
együtt előterjesztési, úgy mond a' Morning
Chronicle, nem bírhaták reá lord Palmers-
tont, hogy a' portugáli ügyben közbe járul-
jon, 's az anarchiának azon országban véget
vessen. Marquis Palmella jelenlétének (Lon-
donban) más célja nem lehet, mint ő ura-
ságának (lord Palmerstonnak) előterjesztési,
hogy dom Pedro expeditiojának sikere szint-
olly fontos Anglia érdekeire nézve, mint ma-
gok a' — Portugáliakéra. — Valljon azt, hogy
a' miguelista batteriák Raven kutterre, midőn
ez a' Douroba evezni akarna, lőttenek, elég
sérelemnek vehetni e, hogy a' kormány mi-
atta végső rendszabásokhoz nyuljon, kétsé-
ges lehet; de a' britt kereskedők Villanova

elfoglaltatása 's a Douro elzáratása által (míg gnelista részről) kétségkívül sok kárt szenvednek. Azon hajóknak, mellyek kénytelenek valának visszatérni a' nélkül, hogy kirakodhatnának, száma nagy, 's a' veszteség, melly ebből kereskedésünkre árad, szinte rémitő. —

Okunk van azt hinnl, ugy mond erre a' Globe, hogy a' portugáli usurpator legujabb bánásmódja angol hajók iránt egy olly következményt vonand maga után, mellyről ő nem álmodik, t. i. Angliának és Spanyolországnak egyesült és ollyas közbelépését, melly az egész dolognak egyszerre véget vet. — Adná isten!

FRANCZIAORSZÁG.

A' Journal des Débats jelenti e' hónap 8ikán, hogy Ducrest contreadmiral Syrene fregáttal 's Ariane corvettel a' Dünékbe megérkezett. A' Syrene egyik horgonyát elvesztette. A' tenger folyvást viharos. Medée és Resolue francia fregátok azonban még folyvást szállonganak; Revenge angol lineahajó Dealhoz visszatért.

Ugyan a' Journal des Débats ellene mond azon, több ujságban elterjedett hirnek, mint-ha Guizot ur egészsége javítása végett Nizzába fogna utazni. Guizot ur, ugy mond a' Journal, naponkint jobban érzi magát és sem szándéka sem szüksége nem volt Párist oda hagyni. — Gallois hajós-kapitány, ugyanaz, ki az anconai expeditiót vezérlé, az Algier előtti francia hajócsapat vezérévé neveztetett, 's ugyan oda Galathea fregáton megérkezett.

A' Moniteur összevont tudósítási az ostromló sereg munkálati felől dec. 15-öjéig terjednek. A' történetek között nem említ a' Moniteur semmi újat; az addigi veszteségről (francia részről) pedig eképen szól: Az ellenség tüze (nov. 30-ika delétől) nem tett a' trenchéékban 's batteriákban semmi kárt, hanem a' fő hadiszállásmester (Quartiermeister-Chef) 's a' 11-ik batteria egyik pattantyusa, kik egy pillantatra fedetlen uton valának kénytelenek menni, egy ugyanazon golyó által lövettek agyon; elesett még egy más pattantyus a' 11-ik ezredből 's az 15-ö számú genie-ezredből 2 sapeur.

NÉMETORSZÁG.

A' württembergi király f. eszt. nov. 28-ikán közre bocsátott rendeleténél fogvást, jövő 1833 januarius 15-dikére országgyűlést hirdet.

Otto Görögország királya dec. 6-ikán hagyá el Münchent, az egész bajor királyi ház 's a' városi polgárság nagy részének fél napi távolságra történt kíséretében, utját Innsbrucknak véve, hol első éjelét fogá tölteni. Mint mondják, előbb mintsem Nápolyba utazna, Florenzben három, Romában pedig nyolcz napot fog tölteni, 's ugy aztán a' brindisi kikötőbe várni be az angol fregátot, melly őt Görögországba viendő. Testvére, a' korona örökös egész Nápolyig kíséri. Vele megy két adjutansa és Heidegger general. A' görög küldöttség csak más nap utazott el, de egyenest Triesztnak, hol a' katonasággal 's királyjok udvarával január. 4-ikén fognak tengerre kelni. Elmenetelők előtt 6-ikán egy nyilatkozást iktattak a' müncheni ujságba, melly szerint alaptalannak 's hamisnak hirdetik azon közelebb elterjedthirt, mintha ők, vagy nemzetök, ellenzenék Heidegger generalornagynak Görögországba költözését; sőt hozzá csatolják, hogy ők hazájok baráti iránt, kik azt szóval vagy tettel mutatak meg, elegendő tisztelettel 's érdemlett hálával tudnak viseltetni.

BELGIUM.

A' belga Moniteur e' h. 8-iki száma szerint Leopold király 6-dikán délután Vieux-Dieuxbe érkezett, honnan azonnal a' Francia főhadiszállásra, Berchembe, lovagolt, az éjt pedig Antwerpben szándékozott tölteni. —

A' ministerium dec. 3-ikán még nem volt kinevezve. Öt napja mulik, ugy mond ez iránt egyik brüsseli ujság dec. 2., hogy sem a' maioritás sem a' minoritásból nem lehet ministeriumot alkotni. A' király a' táborban, az antwerpi trenchéék megnyitva, 's Brüssel kormánytalan!

A' francia főhadiszállásról Antwerp előtt következő tudósítások érkeztek dec. 7-ike estvejéről: 36 óra óta a' fellegvár védelme sokkal komolyabb fordulatot vett. Azon csekély ellenállás, mellyet eleinte tapasztalánk,

'a a' könnyűség, mellyel a' hástyák álgynit elnémitgattuk, még inkább érezteti most velünk a' változást, melly a' fellegvár védelmi rendszerében bekövetkezett. Tegnap estve 5 órakor három vagy négy compania jött a' fellegvárból ki 's igen hevesen tüzelt munkásainkra; ma reggel, sőt egész nap egy pillanattig sem szünet meg a' szent-lőrinczi fok ellenünk puskázni, 's ez minket nem kevésbé akadályozott. A' Hollandiak kiszabott 's hirtelen következő időközökben előelőlépnek, kilövik fegyvereiket 's ismét visszaszöknének. Egyszersmind igen jól és gondosan használják beljebb fekvő mozsaraikat, mellyekhez a' mi golyóink nem igen juthatnak, de mellyekből mi reánk olly jól irányzott bombák röpkednek, hogy csaknem mindnyája egyik vagy másik batteriánkba hull. Neha a' már megrongált lyukakból (Scharte) kartáccsal is lőnek, még pedig bizonyos, igen könnyű álgynitől, mellyeket hirtelen előtölnak 's egyikét lövés után ismét visszahúznak. Természetes, hogy illy körülményekben az ostromló szerek és munkák csak lassan 's nagy vigyázattal nyomulnak előre, 's úgy látszik, kitalálták már a' Francziák, miért volt az ellenállás eleinte olly csekély. Hihetőleg azt akará és reménylé Chassé, hogy a' gyöngye ellenállás a' Francziákat vakmerőkké teszi, hibákra 's hirtelenkedésre csábítja. — De ebben ugyan csalatkozott, mert az ostromi munkák valamint hideg 's érett megfontolás után kezdődtek, úgy a' szerint haladnak is. A' genie és pattantyns osztály, melly a' fellegvár puskatüzének van kitéve 's az alatt dolgozik, két nap óta sokat vesztett. Hat tisztt kapott közülök kisebb nagyobb sebet. Azt már mondtuk, hogy Morelet bataillonchef egyik czombjában igen veszedelmes sebet kapott; azonban reménylik, hogy az elmetzés nem lesz szükséges 's ez a' jeles tisztt tovább fog szolgálhatni. Tegnap óta a' contregarde birtokában vagyunk, 's a' genie itt álgynit és puskagolyók 's granátok közepett valóban csuda merészséggel dolgozik. Rövid időn készen lesznek egy logement-val, (térhely a' lerombolt várfalon vagy annak valamely külső mivén, hol ismét hurczolni 's

batteriát állítani lehet), szembe a' t o l e d o i b á s t y a v a l, melly most összes erőködésünknek legközelebbi célja, 's attól csak 80 meternyire. General Haxo haragszik a' holdra, melly őt gátolja munkáiban. — Azonban mi sem hagyunk az őrizetnek sok nyugtot. Minduntalan megmeggyulad egy házuk, sőt tegnap egy bombamagazinjok gyuladt meg 's pattant szét, mellynek igen nagy zürzavart kellett okoznia. Orleans hg, ki tegnap volt szolgálaton, sok csendet és hideg vért mutat, egyik tisztt épen ő mellette kapott sebet. Ma őt general Castellane váltotta fel 's több tiszttet hívott meg a' 7ik batteriába ebédre, mellynek úgy látszik privilegiuma van a' fellegvár álgynitől. — Marsal Gérard egy harmadik levelet is kapott general Chassétól, mellyben ez, mint mondják, előbbi leveleire hivatkozik 's törvénytelennek mondja azon tiszttet, hogy a' marsal ellene a' város falait 's különösen a' monte bello i erőséget használja. Azonban még eddig nem esett a' városra a' fellegvárból egy lövés sem, 's hogy ezután sem fog esni, azt maga az őrizet java 's védelmi könnyebbsége szinte bizonyossá teszi. —

Decemb. 8dika, délután két órakor. A' tüzelés tegnap és ma felette gyors. Az éjjel egy bomba lebontott (demontért) egy álgynit az 1 számú batterián. Ugyancsak tegnap estveli 7 órakor 500 hollandi jött ki a' várból munkásainkat akadályozni, de 3 (csak 3?) ember veszteséggel visszaverettek. Egy másik kicsapás alkalmával ugyanók 's ugyancsak az éjjel 5 (csak öt?) embert vesztettek. Franczia részről 34 sebhedt vitetett tegnap Berchembe, kik közül 3 már meghalt. Az éjjel ujlag 35 esett el vagy kapott sebet. Az ostromlók tegnap estveli 10 órakor a' sz. lőrinczi foknak egész párkányzatáig vagy előfaláig (Vorsprung) jutottak, fedezett utjok már akkor is csak 30 meternyire volt a' nevezett foktól 's ma már még közelebb lehet. Az éjjel kiváltképp ezen erősség ellen volt a' Francziák tüze intézve. A' főhadiszálláson még egy batteriára való álgynit érkezett, 's ma éjjel egy bomba- 's még egy 24 fontos batteria fog a' fellegvárhoz közelebb vitetni.

A' Journal d'Anvers pedig következő híreket hoz Antwerpből dec. 9ikéről: Magok a' Francziák megismerik, hogy bajnok ellenséggel van dolgok. A' fellegvár pattantyusai nem olly ügyetlenek, mint gondolák, a' katonaság vitéz, tisztei tanultak. Látni, hogy az energia mind a' két részről óránkint nevelszik, ostrom és védelem egy iránt tüzes 's a' föld remeg az álgyszó alatt. Az őrizet kicsapásai, noha veszteséggel az ostromló részről, mindenkor visszaverettek, 's a' Francziák nem keveset nyertek egy zsilip elrontása által, melly eddig vizet tartóztatott a' fellegvár sáncaiban, hol most már csaknem semmi víz sincs. A' Hollandiak sikeresen tüzelnek kiseded, à la Cohorn-mozsaraikból (kézzel tartható mozsár), 's hosszú muszkétáikból, mellyeket különösen a' fellegvárhoz legközelebb nyomult batteriákra irányzanak. Tegnap több álgjut fordítottak a' monteblloi erőség ellen, mellynek tüze nekik igen alkalmatlan, 's bombáik szakadatlanul hullottak azon erőségbe, de az emberekben nem tettek semmi kárt. Ugyan csak tegnap (8dikán) kezdett egyike a' közelebb vitt ostromló bomba-batteriáknak legelőbb tüzelni, ma ezt egy másik, holnap egy harmadik 's talán negyedik is fogja követni. Így jönnek a' Francziák közelebb-közelebb. Pattantyusaik csüggedetlen vitézséggel harcolnak, noha a' veszedelem a' közelséggel egyiránt nevelszik. Pattantyus-general Neigre, 's a' pattantyus-generalstab feje Bouteillier, nem különben maga marsal Gérard 's a' királyi hercegek gyakran látogatják a' batteriákat. — A' hollandiak nagy álgjukból nem igen lőnek, mert ezeket a' Francziák csakhamar lebontják. Most minden tüzők néhány fedezett álgjuból, mellyeket hol ide hol oda hordanak 's lövés után mingyárt visszahuznak, néhány kisebb nagyobb bombamozsárból 's hosszú, karós muszkétákból történik. Ma reggel óta az álguzás különösen sűrű. A' fellegvárban egy kaszánya ég. A' város neutralitása folyvást sérületlen 's az is fog maradni. Chassénak elég dolgot ad a' kívülről eső ostrom visszaverése, 's nem hihető hogy egy belső (magából a' városból eső) ostromra szolgáltatson okot, melly oldalról a' vár különben is leggyöngébb. —

A' belga Moniteur következő bulletint adja a' fellegvár ostromáról e' hónap 8ikáról reggeli 11 órától: A' tér- és utnyító munkák (Sappen- und Cheminementarbeiten) a' sz. lőrinczi fok körül dec. 7 és 8ika közti éjjel, ellen nem állván a' holdvilág 's az ostromlottak által ujon felállított pattantyuk tüze, szakadatlanul folytak. E' munkákat az ostromlók szünetlenül dörgő álgyui fedezék. Két új batteria állított az első parallela előtt 's az álgjuk kiszögeztettek rajtok. Az ellenség kiseded (à la Cohorn) mozsarakkal, haubitz- és granátokkal lőtt a' munkásokra. Készületek tétetnek, hogy az ostromlók a' szent-lőrinczi fok árkába juthassanak. A' jobb szárnyon a' cheminement-k (utnyítások) már egész a' toledo-i bástya fedeles utjáig jutottak. Az ostromlók vesztesége még eddig csekély; nyolczad napja, hogy a' futó árkok megnyitattak 's mind eddig csak 100 ember állott ki a' harczból (meghalt vagy sebbe esett), beteg a' táborban igen kevés. —

Ugyan a' belga Moniteur közli dec. 9dikén general Chassé harmadik levelét marsal Gérardhoz, mellyről imént is vala emlékezet, 's melly ekép következik: Antwerpi fellegvár, decemb. 5ikén. Marsal ur. Azon veszély, mellyet marsal ur megtámadása a' városra von, míg a' béke-alkudozások folyton folynak, úgy látszik mind azon lépések következtetésében, mellyeket én inkább marsal ur emberei gondolatlanságának, mint ön akaratja teljesítésének tekintek, meg fog valószínűsíteni. Válaszom ellenére is, mellyet a' legközelebb mult nov. 30ikán B. alatt volt szerencsém marsal urnak az napi második levelére adni, nem egyszer 's nem csak a' monteblloi erősegből, hanem a' város bástyáiról is lőttek e' fellegvárra. Ezek megannyi sérelmi azon egyezés alapjainak, mellyet Excád előmbé terjesztett, 's mellyet válaszómban én ajánlottam. Kötelességemnek tartottam tehát, Excád erre csak azért is figyelmeztetni, hogy részemről mindent megtegyek egy olly siralmas összeütközés elmellőzésére, mellynek következményei senkit mást nem fognak terhelhetni, mint azt, ki a' megtámadást ugyanazon pillanatban kezdette, midőn még a' béke-alkudozások folytak, sőt szinte végük-

höz közeledtek már, csak igen csekély becsü tárgyak maradván intézetlen, 's a' ki olly tetemes eszközökkel bírván a' pont ellen, mellyet én védek, folyvást kockáztatja azon város sorsát, mellynek megtartatását az emberiség 's a' hely fontossága egyiránt kívánják. Ennél fogvást helyezetem sürget, Excád nyilatkozását kérnem ki az itt általam említett sérelmek felett. A' montebelloi erőség olly annyira a' városhoz tartozik, hogy én ezen túl mind az innen, mind a' város bástyáiról ellenem intézett tüzet multhatlanul visszozoni fogom. Antwerp lakosi mind engemet, mind azótai viseletemet, mióta e' fellegrvár rám bizatott, sokkal inkább ismerik, 's eléggé méltatták azt a' londoni conferentiánál volt franczia és angol biztos urak is, hogy sem kétkedni lehessen, kinek fogják ok (Antwerp lakosi) a' várost fenyegető inséget tulajdonítani, ha engem hasonló kihívások annak valószínűsítésére kényszerítenének. Fogadja 's a' t. — B. Chassé. Marsal Gérard felelete: Antwerp melletti főhadiszállás, dec. 5. 1832. General ur. Azon levélben, mellyet a' mult novemb. 30ikán general ur ugyanaz napi levelére válaszul vala szerencsém bocsátani, világosan kifejtettem azon utat, mellyet az antwerpi fellegrvár ostromoltatásában utasításim előmbé szabtak. Kormányom nevében nem kívántam én semmi mást, mint az 1831beli nov. 15iki szerződés, egy már aláirt 's biztosított szerződés, végrehajtását. Én azon fellegrvár ellen, mellyet az urnak ált kellené adni, csak a' város belkörén (enceinte) kívül fekvő eszközökkel élek, 's felidéztem az urnak mind a' példákat, mind a' just, mellyek ebéli viseletemet igazolják. Meg nem engedvén azt, hogy a' város belsejéből löjjenek az urra, legnyomós bizonyságát adom abeli ohajtásomnak, hogy e' város és lakosi kiméltessenek, különben az (a' város) nekem olly álláspontot 's ostrom-eszközöket nyujtana, mellyek igen rövid idő alatt az ur vesztét vonnák magok után, minthogy teljes szándékom, az urat minden közösülésétől elmentszeni. Ha az ur, minden békés beszéde mellett is, a' várost feláldozza, kész vagyok éreztetni az urral, hogy bánásmódja nem kevés-

bé ellenkezik önnön javával mint az emberiséggel, és azt, hogy annak következesit az ur megbánandja. Vagyok 's a' t. Aláírva: Gróf Gérard.

A' franczia bombák által okozott kárról ezeket írja az anversi ujság a' franczia főhadiszállásról, dec. 8ikáról: Egyike a' mi batteriáinknak, mellynek tüze roszul volt irányozva, tegnap reggel mintegy 30 huszonnégyfontos golyóbist a' városnak legtávolabb részeibe röpitett el; kettőt közülök a' kormányzóhoz (gen. Buzenhez) vittek, egyike egy embert ölt meg, ki a' Dominicanus-utczában nro. 1123 épen kandalója előtt ült, a' másik egy asszonyt vérzett meg. Bomba is több esett a' városra, de az általok sérült személyek számát, egy férjfiun kívül a' Cuiller utczában, még nem tudni. Illy szerencsétlenség nem fog többé történni, a' multat az okozá, hogy a' golyóbisok, hihetőleg az igen erős töltés által, a' czélon tul lövettek. — A' lórincci fok megtámadásáról pedig ezeket írja egy antwerpi level (az allg. Zeit.ban) e' hónap 6ikáról: A' szent lórincci fokot tegnap a' Hollandiak de csak színre és cselvetve elhagyák, 's a' Francziák azon véleményben, hogy az erőség össze van lődözve 's ezért nem védhető, gyalogsággal akarák megrakni, mihez képest mintegy fél órával éjfélt után egy csapat (colonne) egész csendességben előnyomult. De mihelyt ezek eléggé közeledtek, a' Hollandiak lefödtek hirtelen egy gallyal és földdel ügyesen eltakart, hét álgys batteriát 's borzasztó kartács-záport szórtak az ellenség sűrű sorába. A' csel tökéletesen elérte czelját; a' Francziák sok embert vesztettek, névszerint három genie-tisztet. A' tűz, melly között a' városiak puskalövéseket is hallottak, rettenetes volt 's két egész órát egyenlő sűrűséggel tartott. Az egész város feizudult. — Ma reggel három oldalról lövetett a' fellegrvár, t. i. a' vele szemközt lévő 10 batteriából, egyből a' víz felől 's ismét a' Burghtban állított batteriákból; azonban az ez utóbbiakból lött bombák többnyire a' vízbe estek. Ezekkel egy időben erős algyuzás hallatott a' Schelle alsobb vidékéről, névszerint Lillo és Liers. Dec. 7. tájáról. Ez az

álgyuzás az ottani francia batteriák's a' Scheldén álló hollandi hajók között történt's egész délig tartott. Következését még nem tudjuk. — A' hollandiak a' leghevesb czikatüz (Kreuzfeuer) között is folyvást dolgoznak lebontott álgyuik körül a' bástyákon, így a' mult éjjel mind azokat helyre állíták ismét, mellyeket a' Francziák tegnap lebontottak. Két ház a' fellegvárban leégett, de mit tesz ez, midőn a' katonák jól fedve mind a' bástyaboltok alatt (a' casemattákban) vannak. El lehet látni, hogy a' Francziák elég drágán fognak a' fellegvár birtokába jutni, már is sok holtat és sebhedtét számlálnak, melly utóbbiaknak nagy része a' városban ápoltatik. General Chassé még épen nem fejtette ki egész erejét, lehet, hogy ezzel egy megrohánásra várakozik. Szörnyű mézszárlás fog ekkor eshetni! —

Gentből írják decemb. 4ikén, hogy a' francia katonák között a' betegek száma rettentőn nevedik; A' genti kórházakba 500-nál több vitetett, mind Sebastiani general osztályából, holott ez 10—11,000 embernél nem áll többől. Ezen osztály katonái nagy részint francia délszaki ujonczok, kiknek a' hollandi hideg, vizenyős tájek felette árt, miért is többnyire hasmenésben, cholericében's t. ef. szenvednek.

Az ostromról decemb. 9ikéről semmi nevezetes. A' Francziák olly közel jutottak munkáikkal a' sz. Iórinzi fokhoz, hogy kisdéd, kézzel hajtható granátokat vetettek rájuk. A' fok magát egykét napnál tovább nem tarthatja. — Leopold király ugyanaz nap meglátogatta, életveszedelem közt, a' batteriákat; miután estvére Brüsselbe ment's a' hadminiszterrel dolgozott. Craddock ezredes's angol biztos ugyan ide más nap (dec. 10ikén) érkezett meg.

A' képviselőkamarai oppositio egy protestatiót ada ki novemb. 19dikén minden olyan idegen beelegyedés ellen, mellynek csak

az volna célja, hogy az antwerpi fellegvár's Limburg és Luxemburg tartomány részei kölcsönös kicseréltetését eszközölje, mivel úgy mondják, ez a' csere, magában, a' Belgákra nézve káros, a' nov. 15diki tractatus 24ik cikkelye pedig nyilván mondja, hogy az érdeklött kölcsönös áltadás csak a' két fél között kötendő végegyezés megerősülése után essék meg. —

D Á N I A.

Kopenhágai tudósítások szerint nov. 17ikéről, ott azon napokban két jeles férjfiu végezte földi pályáját. Egyik t. i., mint philosoph és publicista nagy nevű a' conferentiai tanácsnok Schmidt-Phiseldeck, kinek kivált statustudományi munkái igen és méltán becsültetnek. Kora halála (36 eszt.) a' Dánokra nézve annál fájdalmasb, minthogy épen a' kormány külső ügyi ministeriumába vala lépendő's e' helyzetében a' német szövetségi dolgok menetébe is, mellyre nézve egy olly nagy tehetségű's tiszta, szabad gondolkodású férjfiu munkássága valóban kívánatos volt, nem kevés behatással bírandó. — Másik: professor Rask, a' jeles nyelvbuvár, ki azon kívül hogy Európának csaknem minden nyelvét értette, (utolsó munkája egy finn-lapp grammatika, melly talán magyar nyelvtudósinkat is érdekelheti némileg), a' dél- és keletásiai nyelvekben is igen jártas volt, mit Ásiában volt több évi utaztának köszönhető, melly alkalommal egyszersmind több, kivált a' zend (ó persa) nyelvre nézve megbecsülhetlen kéziratot gyűjtött.

Legujabb: Marsal Gérardnak a' hadminiszterhez küldött újabb tudósítása szerint az Oraniai hg vezérlése alatti holland sereg folyvást nyugton viseli magát, nem is szándéka támadólag, hanem csak védőleg munkálni. A' francia követkamara ülés dec. 8dikán zajos volt. — A' francia seregek eddigi vesztesége 88 holtakban és sebesekben.

A' gabonának pesti piaci ára december 21dikén 1832.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	136 $\frac{1}{2}$	120	113 $\frac{1}{2}$	Zab	40	38	36 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	$\frac{1}{2}$	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Rozs	$\frac{1}{2}$	60	53 $\frac{1}{2}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	52 $\frac{1}{2}$	60	57 $\frac{1}{2}$	Kukortöze	73 $\frac{1}{2}$	63 $\frac{1}{2}$	60

Szerkezteti I. meczy. Nyomatja Landerer.